

บทที่ 4

ลักษณะทางกายภาพของสถานบำบัด รักษา แก่ไขและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้ติดยาเสพติด “บ้านฟ้าใส” และความเป็นมาของโครงการฝึกอบรมบำบัด ฟื้นฟู เยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหาเสพติด “เดือนเพ็ญพัฒนาเยาวชน”

สภาพทางภูมิศาสตร์

สถานบำบัด รักษา แก่ไขและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้ติดยาเสพติด “บ้านฟ้าใส” เป็นหน่วยงานหนึ่งที่สังกัดอยู่ในกองแพทย์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง เพื่อรองรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด และติดยาเสพติดตามคำพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวที่พิจารณา ตัดสินคดีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้ส่งทำการบำบัด แก่ไข ฟื้นฟูที่สถานบำบัดฯ บ้านฟ้าใส ซึ่งเป็นที่ปฏิบัติการบำบัด รักษา แก่ไขและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดและติดยาเสพติด ที่ผ่านขั้นตอนจากสถานแรกรับเด็กและเยาวชนแล้ว

“บ้านฟ้าใส” ตั้งอยู่ ณ กองแพทย์ โรงพยาบาลตุลาการเฉลิมพระเกียรติ ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่รวม 3 ไร่ มีหัวหน้าบ้านรวมเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นนักจิตวิทยา นักโภชนาการ และนักสังคมสงเคราะห์ พนักงานรักษาความปลอดภัย และพ่อบ้านรวมทั้งสิ้น 27 คน

สภาพภายนอกของ “บ้านฟ้าใส” ดูเหมือนโรงเรียนทั่วไป ไม่มีรั้วที่สูงเหมือนกับสถานพินิจอื่นๆ แต่รั้วบ้านฯ มีลักษณะเป็นตาข่ายเหล็กสูงประมาณ 5 ฟุต กันเพื่อให้รั้วขอบเขตของบ้านฯ มากกว่าที่จะทำขึ้นเพื่อกันไม่ให้เยาวชนหนีออก ด้านหน้าและด้านหลังบ้านฯ จะมีป้อมยามตั้งอยู่เพื่อดูแลความปลอดภัยและคอยสอดส่องดูแลมิให้เยาวชนหนีออก

อาคารก่อสร้างภายในบริเวณ

ภายในบริเวณบ้านฯ มีอาคาร 2 หลัง แต่ละหลังมี 2 ชั้น โดยอาคารทั้งสองมีทางเชื่อมต่อกันระหว่างห้องโถง ได้ถูกตีเปิดโล่งเพื่อเป็นศูนย์บัญชาการ(Headquater) ของทหารชุดฝึก (อาคารฝั่งเหนือ) และมีโรงครัวเล็ก ๆ สำหรับจัดทำอาหารเลี้ยงเยาวชนที่เข้ารับการศึกษา และด้านข้างโรงครัวเป็นลานซีเมนต์สำหรับไว้ล้างจาน อยู่ในช่องทางเชื่อมต่อนี้ด้วย

อาคารฝั่งเหนือเป็นอาคารสำหรับการพักผ่อน ฝึกอบรม และทำกิจกรรมต่างๆ ชั้นบนของอาคารมีห้องอยู่ 2 ห้อง สามารถทำกิจกรรมได้ทั้ง 2 ห้อง แต่ในการฝึกอบรมนี้จะใช้ห้องเพียง 1 ห้อง ในการบรรยาย และทำกิจกรรม อีกห้องหนึ่งซึ่งเป็นห้องสมุดจะปล่อยให้ห้องที่เยาวชนจะได้เข้าไปพักผ่อน หรืออ่านหนังสือที่สนใจในช่วงระหว่างการพักแต่ละครั้ง ในชั้นเดียวกันนั้นมีห้องทำงานของหัวหน้าบ้านอยู่ตรงกลาง ระหว่าง 2 ห้องนั้น สภาพภายในห้องอบรมและห้องสมุดจะมีห้องน้ำแบบสุขาชาย และอ่างล้างหน้าอยู่ตรงมุมห้องไว้เพื่อให้เยาวชนสามารถทำธุระส่วนตัวได้ และยังช่วยให้เยาวชนทำกิจกรรมได้ต่อเนื่องและไม่สามารถหลบเลี่ยงการทำกิจกรรมได้

ด้านล่างของอาคารแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนในสุดเป็นห้องสำหรับการเล่นกีฬา มีลักษณะเป็นห้องโถง มีโต๊ะปิงปองตั้งไว้เพื่อให้ทหารชุดฝึกเข้ามาเล่นเมื่อต้องการผ่อนคลาย และมีห้องสุขาในตัวเช่นเดียวกับห้องอบรมและห้องสมุด ส่วนที่สองถัดมาด้านหน้าเป็นช่วงของทางเดินทางฝั่งซ้ายมือของช่วงที่เป็นทางเดินแนวยาวทำเป็นสำนักงานของเจ้าหน้าที่บ้านฟ้าใส และส่วนหน้าสุดซึ่งมีเนื้อที่มากที่สุดเป็นโถงโถง ได้ถูกใช้เป็นฐานปฏิบัติการของทหารชุดฝึก และจัดเนื้อที่ด้านหน้าไว้เป็นโต๊ะพยาบาล มียา อุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น เตียงผ้าใบ และถังออกซิเจนไว้พร้อมสรรพ นอกจากนั้นยังใช้เป็นสถานที่ในการรับรองญาติเยาวชนในวันพิธีปิดอีกด้วย

อาคารฝั่งใต้เป็นอาคารนอน มีลักษณะภายนอกเหมือนกับอาคารฝั่งเหนือ คือมี 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นโถงโถง ชั้นบนของอาคารมีห้อง 2 ห้องเช่นกัน ขนาดและสภาพของห้องนอนเหมือนกับห้องฝึกอบรมทุกประการ เพียงแต่มีเตียงเหล็ก 2 ชั้น เรียงอย่างเป็นระเบียบเป็นแถวจำนวนเตียงห้องละ 44 เตียง ซึ่งได้มีการนำเตียงมาตั้งเพิ่มเติมจากเดิมที่มีอยู่ห้องละ 40 เตียง เพราะจำนวนเยาวชนที่เข้ารับการฝึกในโครงการฯ บางรุ่นจะมีจำนวนมากกว่าจำนวนที่จัดไว้เดิมของบ้านฟ้าใส ในห้องนอนมีห้องสุขาและอ่างล้างหน้า และประตูด้านหน้าภายนอกมีสายผูกคล้องกุญแจล๊อคจากด้านนอก และมีครุเวรผลัดเปลี่ยนกันเฝ้าอยู่ประจำหน้าห้องนอนทั้ง 2 อีกด้วย โดยในการนอนนั้นมีการจัดสรรให้นอนตามกองร้อย คือ กองร้อย 1 ห้องหนึ่ง และกองร้อย 2 อีกห้องหนึ่ง

ด้านล่างของอาคารมีลักษณะเป็นโถงโถงเช่นเดียวกัน แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนหน้าที่ติดกับทางเชื่อมอาคารเป็นพื้นที่สำหรับการรับประทานอาหารของทั้งเยาวชนและครูฝึก ส่วนที่สองเป็นห้องน้ำและห้องอาบน้ำรวมขนาดใหญ่ มีตู้เก็บของส่วนบุคคล (Locker) อยู่ด้านหน้าห้อง

ด้านหน้าของอาคารทั้ง 2 เป็นบริเวณยาวทอดขนานไปกับตัวอาคาร เป็นถนนดินลูกรัง สำหรับรถวิ่งเข้าออก ซึ่งในการฝึกตามโครงการฯ เป็นสถานที่ในการฝึกทำพื้นฐานทางทหารตามหลักของโครงการนี้ นอกจากรู้ด้านหน้าเป็นลานสนามหญ้ากว้างมีบึงน้ำขนาดกลางอยู่และมีต้นไม้ น้อยใหญ่ แลดูร่มรื่นแต่ไม่มากจนรกทึบเป็นพื้นที่โล่งซึ่งสามารถใช้ในการฝึกและทำกิจกรรมกีฬา ในโครงการได้อย่างเหมาะสม ด้านข้างติดกับบ้านฟ้าใส มีแปลงปลูกผัก และ โรงเลี้ยงไก่ขนาด กลางตั้งอยู่ เยื้องไปด้านตะวันออกเฉียงเหนือของบ้านฟ้าใส เป็นโรงพยาบาลตุลาการ เฉลิมพระเกียรติ และตรงข้ามโรงพยาบาลฯ เป็นสถานฝึกอบรมเยาวชนบ้านสิรินธร ซึ่งสถานที่ทั้ง 3 แห่งมีถนนเชื่อมต่อกันได้ และถนนสายดังกล่าวยังทอดยาวลึกไปข้างในซึ่งเป็นถนนไปสู่ โรงเรียนฟ้าใสวิทยาได้อีกด้วย ทำให้รอบอาณาบริเวณมีขอบเขตกว้างขวาง คล้ายเมือง ๆ หนึ่ง และช่วยให้การฝึกอบรมการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเป็นไปอย่างเต็มที่และไม่มีข้อจำกัด ด้านสถานที่ เยาวชนได้เปลี่ยนสถานที่ในการฝึกไปเรื่อย ๆ ตามแต่ครูฝึกจะพาไป ทำให้ไม่รู้ลี้ลับจำเจ และอึดอัด

ด้วยสภาพที่แตกต่างจากสถานพินิจแห่งอื่น ๆ ในกรุงเทพมหานคร จึงเป็นเหตุให้ทหาร ชุดฝึกเลือกสถานบำบัดแห่งนี้เป็นสนามฝึกอบรม โดยในช่วงระยะเวลา 4 เดือนของโครงการฯ เด็ก และเยาวชนที่ประจำอยู่บ้านฟ้าใสได้โยกย้ายไปพัก ณ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนกลาง บ้านกรุณา เป็นการชั่วคราวเพื่อเป็นการเอื้ออำนวยให้การฝึกอบรมเป็นไปด้วยความ สะดวกและกระทำได้อย่างเต็มที่ตามแผนการที่วางไว้

ความเป็นมาของการฝึกอบรม

โครงการฝึกอบรมบำบัด พื้นฟูเยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหาอาชญากรรม “เดือนเพ็ญ พัฒนาเยาวชน” เป็นโครงการที่รัฐบาลชุดปัจจุบัน ได้ให้งบประมาณจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อระดมความร่วมมือในการบำบัดและฟื้นฟูเยาวชนที่มีปัญหาอาชญากรรม และเพื่อเสริมสร้าง เจตคติให้เยาวชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมิให้กลับไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดอีก โดยมอบหมายให้ เป็นการประสานความร่วมมือหลักระหว่างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน เยาวชนแห่งชาติ (สยช.) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง และกรมการรักษาดินแดน ดำเนินงานภายใต้หลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 มาตรา 12 (4)(7) กำหนดภารกิจให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ มีหน้าที่จัดทำโครงการและแผนงานส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนในด้านร่างกาย จิตใจ และสติ ปัญญาตลอดจนการฝึกอบรมวิชาชีพแขนงต่าง ๆ และจัดให้มีการฝึกอบรมผู้ซึ่งจะทำงานด้าน

เยาวชนตลอดจนส่งเสริมและร่วมมือกับเอกชนในการฝึกอบรม นอกจากนี้ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2537 ให้สำนักงานฯ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมเยาวชนและทำงานด้านเยาวชน

2. รัฐบาลปัจจุบันกำหนดนโยบายเร่งด่วนให้เร่งรัดตั้งสถานบำบัดผู้ติดยาเสพติดควบคู่ไปกับการปราบปรามและป้องกันและสนับสนุนกองทัพให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ องค์กรและประชาชน เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งให้การสนับสนุนการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

3. จากข้อมูลของกรมราชทัณฑ์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศาลเยาวชนและครอบครัว พบว่า มีเยาวชนที่มีคดีเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวนสูงเพิ่มมากขึ้น เยาวชนเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟู ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ร่วมกับกรมการรักษาดินแดน กองทัพบก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้จัดทำโครงการฝึกอบรมบำบัดและฟื้นฟูเยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหายาเสพติดขึ้น

เป้าหมายของการฝึกอบรมโครงการฯ คือ เยาวชนที่มีปัญหาเนื่องจากยาเสพติดของกรมราชทัณฑ์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อายุระหว่าง 17-19 ปี จำนวน 10-12 รุ่น รุ่นละประมาณ 100 คน ได้รับการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพและปรับเจตคติให้สามารถเลิกใช้สารเสพติด และสามารถจะดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข โดยมีแผนการดำเนินงานตามโครงการฯ คือ จัดฝึกอบรมนำร่องแก่เยาวชนผู้ต้องขังเนื่องจากปัญหายาเสพติด จำนวน 5 รุ่น มีระยะเวลาการดำเนินงานดังนี้

รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 4-18 มิถุนายน 2544

รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 2-16 กรกฎาคม 2544

รุ่นที่ 3 ระหว่างวันที่ 23 กรกฎาคม – 6 สิงหาคม 2544

รุ่นที่ 4 ระหว่างวันที่ 14-28 สิงหาคม 2544

รุ่นที่ 5 ระหว่างวันที่ 3-17 กันยายน 2544

สำหรับรุ่นที่ 6-12 อยู่ระหว่างการพิจารณา

พื้นที่ดำเนินการในการฝึกอบรมนี้ ใช้สองแห่งด้วยกัน โดยการฝึกอบรมภาคที่ตั้ง จัดฝึกอบรม ณ สถานบำบัด รักษา แก้ไขและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้ติดยาเสพติด (บ้านฟ้าใส) ต. คลองโยง อ. พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และ การฝึกอบรมภาคสนาม จัดฝึกอบรม ณ ค่ายฝึกนักศึกษาวิชาทหาร (เขาชนไก่) กรมการรักษาดินแดน ต.ลาดหญ้า อ.เมือง จังหวัดกาญจนบุรี